Euroopa Parlament
2024-2029

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

2025/2156(DEC)

28.1.2026

ARVAMUS

Esitaja: naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Saaja: eelarvekontrollikomisjon

Euroopa Liidu asutuste 2024. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta
(2025/2156(DEC))

Arvamuse raportöör: Raquel García Hermida-Van Der Walle

PA_NonLegDec

ARVAMUS

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon palub eelarvekontrollikomisjonil kui vastutaval komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmise:

A. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus on üks liidu alusväärtusi ja liit on pühendunud soolise võrdõiguslikkuse edendamisele kõigis oma tegevustes, nagu on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklis 8, kehtestades seeläbi soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise ja sooteadliku eelarvestamise põhimõtte; arvestades, et sooline võrdõiguslikkus tuleb integreerida kõikidesse ELi poliitikavaldkondadesse ja tegevustesse;

B. arvestades, et Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut (EIGE) asutati selleks, et soodustada ja tugevdada liidus soolise võrdõiguslikkuse edendamist, sealhulgas rakendades soolõimet liidu kõikides poliitikavaldkondades ja nendel põhinevates riigisisestes poliitikavaldkondades, võideldes soolise diskrimineerimise vastu ja suurendades liidu kodanike teadlikkust soolisest võrdõiguslikkusest, ning selle ülesande puhul on ta osutunud väga vajalikuks ja tulemuslikuks; arvestades, et EIGE iga-aastane ja mitmeaastane programmitöö on järjepidevalt olnud kooskõlas liidu praeguste prioriteetidega; arvestades, et EIGE on üha enam toetanud ELi asutusi ja organeid soolise perspektiivi integreerimisel nende programmitöösse ja tegevusse;

C. arvestades, et järgmises mitmeaastases finantsraamistikus tuleb soolise võrdõiguslikkuse eesmärgid, soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine ja sooteadlik eelarvestamine integreerida kõikidesse rahastamisprogrammidesse;

D. arvestades, et alates 2010. aastast on ELi üldine soolise võrdõiguslikkuse indeks tõusnud 7,9 punkti, ent sellest pikaajalisest positiivsest suundumusest hoolimata näitab 2025. aasta soolise võrdõiguslikkuse indeks, et liikmesriikide edusammud on olnud piiratud ja ELi näitaja on 63,4, mis on 2024. aasta soolise võrdõiguslikkuse indeksist vaid 0,8 punkti kõrgem; arvestades, et 2025. aasta indeksi kohaselt ei ole ELis veel vähemalt 50 aasta jooksul võimalik soolise võrdõiguslikkuseni jõuda; arvestades, et muudes valdkondades, nagu naiste tervis ja haridus, on edusammud seiskunud ja näha on isegi tagasilangust; arvestades, et 2024. aasta indeks näitab liikmesriikide vahel suuri erinevusi (kõrgeim näitaja oli 82,0 ja madalaim 57,5), mis rõhutab kogu liidus püsivat ebavõrdsust ning vajadust jätkuva seire ja toetuse järele selliste asutuste poolt nagu EIGE;

E. arvestades, et soolist võrdõiguslikkust liidus on eriti mõjutanud Ukraina sõja tagajärjed, elukalliduse kriis, mis mõjutab naisi ebaproportsionaalsel määral, ning tagasilöögid seoses soolise võrdõiguslikkuse ja naiste õigustega, eelkõige seoses seksuaal- ja reproduktiivtervise ja -õigustega mitmes liikmesriigis; arvestades, et see süvendab veelgi ebavõrdsust ja takistab soolist võrdõiguslikkust;

F. arvestades, et nii inflatsioon kui ka pikaajaline puudulik rahastamine on avaldanud EIGE eelarvele üha suuremat survet ja vähendanud EIGE tegevussuutlikkust, mistõttu on asutusel liiga vähe töötajaid ja ta on pideva finantssurve all; arvestades, et 2022. aasta välishindamine tõi esile, et soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisel oli töötajatest suur puudus ja seetõttu suutis EIGE vastata ainult neljandikule tehnilise abi

taotlustest; arvestades, et EIGE-l on keskne roll liidu institutsioonide ja liikmesriikide toetamisel soolise võrdõiguslikkuse saavutamisel; arvestades, et seetõttu rõhutatakse, et EIGE-le tuleb ülesannete täitmiseks tagada piisavad ja stabiilsed rahalised vahendid ning inimressursid;

G. arvestades, et kiirenev inflatsioon ja Leedu paranduskoefitsiendi suurendamine on mõjutanud EIGE palkadega seotud kulusid, tekitades suure probleemi peamistes tegevusvaldkondades, nagu ELi institutsioonidele ja liikmesriikidele tehnilise abi andmine soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamiseks, samuti andmete kogumisel;

H. arvestades, et EIGE põhiülesanne keskendub soolise võrdõiguslikkuse saavutamisele ELis ning selleks pakub ta teadusuuringuid, kogub ja edastab andmeid ning töötab välja statistika ja andmete kogumise parandamise meetodeid ning mõõdab soolise võrdõiguslikkuse olukorda nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil; arvestades, et EIGE on jätkanud kogu liidus sooliselt eristatud andmete kvaliteedi ja võrreldavuse parandamist, tugevdades ELi institutsioonidele ja liikmesriikidele kättesaadavat tõendusbaasi; arvestades, et EIGE on laiendanud oma digivahendeid ja veebiplatvorme, parandades poliitikakujundajate ja sidusrühmade juurdepääsu statistikale, metoodilistele suunistele ja praktilistele ressurssidele; arvestades, et EIGE on tugevdanud koostööd riiklike statistikaametite ja pädevate asutustega; arvestades, et EIGE töö soolise vägivalla valdkonnas, näiteks ELi soolise vägivalla uuring, milles esitati kõigi 27 liikmesriigi andmete põhjal peamised tulemused, on toetanud liidu eesmärki parandada selles valdkonnas ennetamist, andmete kogumist ja poliitika koordineerimist;

I. arvestades, et EIGE-le on antud lisaülesandeid, mis on seotud hiljuti vastu võetud ELi direktiivide, sealhulgas direktiivi (EL) 2022/2381 (milles käsitletakse soolise tasakaalu parandamist börsil noteeritud äriühingute juhtkonna liikmete seas), direktiivi (EL) 2023/970 (milles käsitletakse võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmist), direktiivi (EL) 2019/1158 (milles käsitletakse lapsevanemate ja hooldajate töö- ja eraelu tasakaalu), direktiivide (EL) 2024/1499 ja 2024/1500 (võrdõigusasutuste suhtes kohaldatavate siduvate nõuete kohta) ja direktiivi (EL) 2024/1385 (mis käsitleb naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist) rakendamise ja järelevalvega ning ELi ühinemisega Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooniga (nn Istanbuli konventsioon);

J. arvestades, et need uued kohustused nõuavad seadusandliku järelevalve, nõuetele vastavuse aruandluse ja andmete kogumise suutlikkuse suurendamist, sealhulgas vähemalt viit täiendavat ajutise teenistuja ametikohta ja nelja lepingulise töötaja ametikohta, nagu EIGE on kindlaks teinud, eelkõige selleks, et varasemates eelarvetsüklites kärbitud ametikohad taastada; arvestades, et uue ELi küberturvalisuse määruse tõttu peab EIGE oma küberturvalisuse süsteeme tugevdama, sealhulgas nimetama ametisse küberturvalisuse ametniku ning viima läbi korrapäraseid hindamisi ja auditeid; arvestades, et EIGE vajab nende nõuete täitmiseks küberturvalisuse ametniku jaoks üht lepingulise töötaja ametikohta (IV tegevusüksus) ja suuremaid eelarvevahendeid; arvestades, et EIGE on kohustatud maksma kohustusliku uue finantstarkvara SUMMA omandamise eest 200 000 eurot, mis moodustab peaaegu 15 % tema II jaotise eelarvest; arvestades, et see eelarvega seotud nõue mõjutab väiksemaid asutusi ebaproportsionaalselt tugevalt; arvestades, et kõigis ELi asutustes ja EIGEs tuleks töötajate hulgas sootundlike värbamismenetluste kaudu alati edendada soolist

tasakaalu;

1. tuletab meelde, et EIGE asutati selleks, et aidata kaasa sõltumatute soolise võrdõiguslikkuse uuringute edendamisele ja neid tugevdada, koostada andmeid ja vahendeid, et aidata ELil ja selle liikmesriikidel kujundada kaasavat ja soorolle ümberkujundavat poliitikat, mis tegeleb soolise ebavõrdsuse algpõhjustega, võideldes diskrimineerivate normide, võimu ebavõrdse jaotuse ja kahjulike tavade vastu, ning mille eesmärk on muuta ühiskondlikke hoiakuid ja käitumist tõelise soolise võrdõiguslikkuse suunas ning integreerida sooline võrdõiguslikkus kõikidesse poliitikavaldkondadesse; märgib, kui oluline on usaldusväärsete sooliselt eristatud andmete kättesaadavus, et võimaldada tõenditel põhinevat poliitikakujundamist; rõhutab, kui oluline on, et liit edendaks soolist võrdõiguslikkust, võttes arvesse jätkuvaid kriise, nagu sõjad ja kliimakriis; rõhutab lisaks soolise võrdõiguslikkusega seotud tagasilööke, mida on põhjustanud soolise võrdõiguslikkuse vastased ja demokraatiavastased liikumised;

2. väljendab heameelt EIGE ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni (FEMM) jätkuva koostöö üle, eelkõige instituudi panuse üle komisjoni käimasolevatesse jõupingutustesse soolise vägivalla, töö- ja eraelu tasakaalu, soolise palga- ja pensionilõhe, kriiside tõttu naistele avalduva mõju, soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise ja eelarvestamise valdkonnas; märgib, et EIGE võib anda väärtusliku panuse kõikidele Euroopa Parlamendi komisjonidele ja muudele ELi asutustele, et paremini integreerida kõikidesse ELi poliitikavaldkondadesse soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist;

3. kordab Euroopa Parlamendi nõudmist suurendada EIGE rahastamist ja töötajate arvu kooskõlas kasvavate tehnilise abi taotluste ja suuremate tegevuskuludega; kutsub seetõttu komisjoni üles tegema ettepaneku asutusele vajalike vahendite kohta, et EIGE saaks täita oma ülesandeid ja vastata suurenenud nõudlusele eksperditeadmiste järele, tagades tegevuse järjepidevuse ning suurendades asutuse analüüsi- ja koordineerimissuutlikkust; nõuab, et asutuse praegust ametikohtade loetelu suurendataks 17 %, et võtta arvesse vajadust vähemalt viie täiendava ajutise teenistuja ametikoha (AD) ja nelja täiendava lepingulise töötaja ametikoha järele, samuti spetsiaalseid ametikohti küberturvalisuse, andmekaitse ja uute seadusandlike kohustuste rakendamise valdkonnas; rõhutab, et EIGE töötajate praegust ülemäärast töökoormust tuleb vähendada; nõuab EIGE-le prognoositavat ja stabiilset mitmeaastast eelarvet, mille tulemusel oleks korduvaid ülekandmisi vähem ning oleks võimalik teha pikaajalist plaane ja teadusuuringuid ning tagada tervislik ja tootlik töökeskkond;

4. võtab teadmiseks, et EIGE täidab jätkuvalt 95 % oma tööprogrammi eelarvest ja saavutas muudetud programmdokumendis 2024–2026 seatud eesmärgid, hoolimata töötajate nappusest ja suurtest ülekandmistest, ning et Euroopa Kontrollikoda kinnitas, et EIGE raamatupidamise aastaaruanne kajastab õiglaselt tema finantsseisundit.

5. rõhutab, et 2024. aastal saavutas EIGE oma strateegilised eesmärgid aidata kaasa teadlikumale ja tõenduspõhisemale poliitikale ja otsuste tegemisele, et saavutada sooline võrdõiguslikkus ja võidelda soolise diskrimineerimise vastu, toetada soolise perspektiivi integreerimist ELi poliitikasse ja sellest tulenevatesse riigisisestesse meetmetesse ning edendada tõhusalt soolist võrdõiguslikkust peamiste huvi- ja

sihtrühmade seas; rõhutab lisaks, et see saavutati vaatamata struktuursele töötajate puudusele, mis kinnitab vajadust lisavahendite järele, et kaitsta edasist tulemuslikkust;

6. hoiatab, et ilma sihipärase täiendava personali ja investeeringuteta on oht, et EIGE ei suuda täita oma kohustusi, mis tulenevad hiljuti vastu võetud õigusaktidest, ega rahuldada liidu uutest poliitilistest algatustest tulenevaid suurenenud nõudmisi; rõhutab, et eelarvega seotud nõuded, näiteks SUMMA omandamine, seab EIGE eelarve veelgi suurema koormuse alla; rõhutab, et täiendavate eelarveeraldiste puhul tuleb arvesse võtta kohustuslikke kulutusi, mille tegemist asutustelt oodatakse; nõuab EIGE-le stabiilset ja suuremat eelarvet, mis on järgmises mitmeaastases finantsraamistikus üks soolise võrdõiguslikkusega seotud prioriteete, millega tagatakse, et asutus saab jätkata kvaliteetsete teadusuuringute, andmete ja poliitilise toe pakkumist kõigi liidu prioriteetide puhul;

7. on arvamusel, et Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi direktori tegevusele instituudi 2024. aasta eelarve täitmisel võib anda heakskiidu.

LISA: SISENDI DEKLARATSIOON

Arvamuse raportöör kinnitab oma ainuvastutusel, et ei kasutanud oma arvamuses mingit sisendmaterjali huvide esindajatelt, kes kuuluvad kohustuslikku läbipaistvusregistrit käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe[1] kohaldamisalasse, ega kolmandate riikide ametiasutuste, sealhulgas nende diplomaatiliste esinduste ja saatkondade esindajatelt, kes tuleks kodukorra I lisa artikli 8 kohaselt loetleda käesolevas lisas.

[1] Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni 20. mai 2021. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe kohustusliku läbipaistvusregistri kohta (ELT L 207, 11.6.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	27.1.2026
Lõpphääletuse tulemus	+: 24 –: 9 0: 1

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

24	+
PPE	Rosa Estaràs Ferragut, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Verena Mertens, Mirosława Nykiel, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Raquel García Hermida-Van Der Walle, Lucia Yar, Dainius Žalimas
S&D	Gabriela Firea, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Maria Noichl, Joanna Scheuring-Wielgus, Cecilia Strada, Marko Vešligaj
The Left	Hanna Gedin, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

9	-
ECR	Chiara Gemma, Beatrice Timgren
ESN	Christine Anderson
NI	Fernand Kartheiser
PfE	Mathilde Androuët, Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Margarita de la Pisa Carrión, Anders Vistisen

1	0
NI	Judita Laššáková

Kasutatud tähised:
+ : poolt
- : vastu
0 : erapooletu